Székesfehérvár XXV. évf. 99 Szerda 1918 máj. 1

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:

1 hóra	2 K	1 hóra	2·50 K
1 évre	24 K	1 évre	30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

A tanitók szervezkedése.

Tegnap már emlitettük, hogy városunk tanitói megalakitották a tanitók szervezetét. A helyi tanitók szervezete az ország összes tanitóihoz a következő felhivást intézte:

Magyarország összes tanitóihoz! Kedves kartársak!

Anyagi helyzetünk javitásáról a jelen pillanataiban senki sem gondoskodik. A legnyomorultabbak vagyunk az összes tisztviselők közöt. fizetésünk sokkal kevesebb, mint a legrosszabbúl fizetett iparossegéd ,vagy földmunkás keresete.

Hivatalos kérésünkre memorandumainkra mindig a legmesszebb menő jóindulat biztositása a válasz, amely jóindulat mindig megtörik „az államháztartás anyagi helyzetén."

Meddig fogjuk még gyáván és meghunyászkodva türni ezt a régi recept szerinti állatást? Meddig fogjuk még a szégyent hordani ruhátlan és nélkülöző családunk előtt? Van.e még — a multnak sok arculcsapása után — annyi önérzet a magyar tanitókban, hogy mint egy ember talpra álljon, fáradságos munkájáért becsületes bért kivivni.

Ha van, ám lássuk. Az ország tanitósága fogja megmutatni, meg érdemli-e sorsát, vagy jobbra érdemes?

Székesfehérvár tanitósága megalakitotta a tanitók szervezetét, s az első ülésen elhatározta, hogy felszólitja az ország összes városainak tanitóságát, hogy iskolafenntartó jellegre való tekintet nélkül azonnal szervezkedjék, válasszon végrehajtó bizottságot, hogy egy-két hónap alatt teljesen szervezetten állhasson a tanitóság a miniszter és a kormány elé, tisztességes anyagi ellátásának haladéktalan megadása ügyében.

Az idő gyorsan fut, a nélkülözés nehéz! Nincs veszteni való időnk. Ha megtörténik városonként a szervezés, a kiküldöttek Budapesten megalakitják „Magyarország Tanitóinak Végrehajtó Bizottságát."

Az eddigi tanitói szervezetek nem feleltek meg céljaiknak. Ne keressük ott az okokat,hanem teremtsünk uj szervezetet azonnal, olyant, amely a beléhelyezett bizalomnak meg is tud felelni!

Székesfehérvár, 1918. április 12.

Kartársi üdvözlettel:

A székesfehérvári tanitók szervezetének végrehajtó bizottsága.

— **Kitüntetések.** Balassa Miklós 69. gy. e. beli tart. hadnagy Signum laudist Bergmann 69. gy. e. beli főhadnagy arany érdemkeresztet kaptak.

Szabadkőmüves porhintés.

Mindnyájan tudjuk, hogy a szabadkőmüvesség csodálatos (vagy talán nem is csodálatos) következetességgel ellensége a agrárizmusnak, magyarul szólva, az ősi termelő osztálynak. Mivel pedig Magyarország agrár állam, következésképen ellensége a magyarság zömének, igazi nemzetfenntartó osztályának s ezáltal magának az országnak.

Ha nem lenne egyebet, mint hogy észrevenné, megbirálná az agrárisok tulkapásait, nem lenne és nem lehetne egy szavunk sem ellene; elvégre ahol bün van, azt ostorozni kell, bárki kövesse is el azt. Mi is tudjuk, látjuk és — nyögjük, hogy elsőrendü élelmezési cikkek ára rettentő tempó a emelkedik. (Bár azt is tudjuk, hogy itt-ott e téren is tekintélyes százaléka a bünöknek nem a termelőt, hanem a spekuláló, elrejtő, felhalmozó közvetitő kereskedelmet terheli.)

De mindenképen lelkiismeretlen s az olvasóközönség butaságára, gondolkozni nemtudására épeszű porhintés az, mikor a szabadkőmüvesség (és természetesen a vele egészen egyhuron pendülő szociáldemokrácia) odáig megy a merkantil érdekek osztályok védelmében, a merkantil részről elkövetett bünök palástolásában, hogy minden nyomoruság, drágaság, uzsora okát a termelő osztályban látja. Tagadhatlan, hogy ennek is vannak bünei, nagy bünei, annál nagyobbak, mert egy alapjában becsületes, kivételnélkül keresztény és magyar társadalmi osztálynak a keresztény erkölcstan szellemében nevelt lelkében burjánzottak fel ijesztő, megdöbbentő mértékben: de az a tény, hogy itt is van kapzsiság, szivtelenség, lelketlen uzsora bőven, nem ok arra, hogy a másik oldal hasonló nagy büneit meg ne lássuk, sőt palástoljuk, mentegessük.

Iskolai példája ennek a keresztény magyarság állásai alá aknát ásó lelkiismeretlen hirlap irómunkának az a tárcacikk, mely *„Drágul a kenyér!* cimmel a *Világ* egyik legutóbbi számában megjelent.

Irója, dr. Supka Géza, a Budapest első kerület nem rég megbukott radikális képviselőjelöltje, egyébként szabadkőmüves páholytestvér fejtegeti ebben az irásában a mai rettentő drágaság okait. Teszi ezt igazi szabadkőmüves ravasszsággal olykképen, hogy cikke elején a lelkiismeretlen lánckereskedelemnek is ad néhány leposvágást, nehogy olvasói részrehajlásról vádolhassák. De irása további folyamán bőven gondoskodik arról, hogy olvasói ezt elfelejtsék s a végén egyedül a zsaroló lelketlen gazdák ellen emeljék kemény ökleiket.

A budapesti vásárcsarnoki árjegyzék alapján a következő táblázatot közli:

	1898	1908	1918
Marhahus	137 fill.	164 fill.	1600 fill.
Borjuhus	137	163	2000
Sertéshus	168	220	1600
Zsir	132	154	920
Tej	21	24	116
Vaj	200	317	2000
Tojás (2 K)	33 drb	27 drb	4 drb
Cukor	30 fill	33 fill	248 fill
Burgonya	7	10	46
Bab	17	23	94
Tehérliszt	30	23	150

Majd igy folytatja:

Mondjuk, hogy a különböző husokról, tejről, vajról, cukorról, itt ott (a szódabikarbónával pótolt) tojásról is le tudtunk szokni. Dehát elvégre az életnek megvan az a rossz tulajdonsága, hogy levegőből folytatni nem lehet. Maradna tehát a legeslegelemibb létszükségleti cikkeknek a zsir, a burgonya, a bab és — ne tessék megharagudni érte — a kenyér. S éppen itt van a dolog bökkenője. Mindenki, elsősorban pedig a mezőgazdasági érdekeltségű urak, jajjonganak azon, hogy az élet és főként az iparcikkek menynyire megdrágultak. Ámde tessék elképzelni; ha a kenyér egy filérrel drágul, akkor a félkészterméken — amelyen nem egy ember és nem három napig (ameddig mondjuk, egy kiló kenyér elég) dolgozott — nem egy fillérrel fog drágulni; a kész iparcikk pedig, amelynek elkészitése közben igen sok munkás igen sok kiló kenyeret evett meg, természetesen nem egy fillérrel, hanem annyiszor egy fillérrel drágult meg, ahány ember annak elkészültén dolgozott. Nagy átlagban: a kenyér egy bizonyos drágulása a kész iparcikknél 5—10-szer olyan drágulást idéz elő szükségképpen. Ezért hypokrizis, amikor a gazda urak sopánkodva és szörnyűködve mondják, hogy ők ime csak egy-két fillérrel drágitottak; a gyáros, meg a többi „városi" izé pedig mindjárt annyival meg annyival.

Aztán: csak egy-két fillér! A liszt az utóbbi négy év alatt négyszáz százalékára drágult: igazán isten csodája, ha az iparcikk nem ugrott fel egyszerűen a négyezerszeres százalékára.

Ez a gerince a roszakaratu irásnak. Elemezzük kissé. Megérdemli.

Igaza van a cikk irójának abban, hogy a mezőgazdasági és iparcikkek áremelkedésének elbirálásánál nem lehet és nem szabad egyforma mértéket alkalmaznunk. A tej, a vaj, a tojás, a zöldségfélék, stb. ára, haszna teljesen és levonásnélkül az egy termelő zsebébe foly, ellenben az iparcikkek árán mindazok osztoznak, akik azok előállitásán, közvetitésén dolgoznak.

Lássunk egy példát. Mig egy pár csizma a lábamra kerül, azon nyer, illetőleg annak árából részesedik, él a termelő, ki az élő állatot eladta, a mészáros aki levágta, az állatorvos, a vágóhidi felügyelő, a nyersbőrkereskedő, a bőrgyáros és munkásai, a kikészitéshez szükséges cikkek előállitói, a bőrkereskedő s ennek alkalmazottai, a csizmadia s ennek munkasai. Talán el sem mondtam valamennyit.

Ellenben, ha én tojást, tejet, stb. veszek, annak az árán a termelő senkivel nem osztozik.

Ennyi tény. De, ami ezentul van, az csupa szabadkőmüves porhintés.

Például: a cukor már nem mezőgazdasági, de ipartermék s ezért nem szabad roszhiszemüleg a termelő osztály bűneinek illusztrálására beállitani. Itt már a *cukorgyárosnak* is jelentékeny szerepe van az árdrágitásnál. A liszt sem mezőgazdasági termék; ennek áremelkedéséről több joggal lehetne a gőzmalomtulajdonosokkal, mint a szegény termelővel csevegni.

A tény itt az, hogy a kenyérmagvak ára — dacára a termelési eszközök óriási mérvü megdrágulásának — négy év alatt mindössze 100 százalékkal emelkedett s igy a liszt 400 százalékos áremelkedése már nem a termelő, hanem a kereskedelem, az ipar, mondjuk magyarán: a malmok s az embereket körmei közt tartó tőke rovására irandó.

Sajátságos, hogy ezt egyetlen szabadkőmüves és szociáldemokrata irás nem akarja észrevenni nem meri olvasói szemére elállitani. Értjük. A páholyokra és demokrata szakszervezetekre nagyon kellemetlen lenne, ha a végleg kiuzsorázott és elkeseredett középosztály (most ezt akarja a szabadkőmüvesség a lelkételtöltő sok keserűség révén a hálójába keriteni), meg a demokratajárszalagon vezetett ipari munkásság rájönne arra, hogy itt tulajdonképen egy gyalázatos, piszkos munka foly az ő zsebére és — lelkére. Hogy azok, akik az ő bajai fö.

Egyes szám ára 8 fillér.

lött vérkönnyeket sírnak, akik szinte égnek az ő nyomorusságukon segítés vágyától, meg akik a bőrüket legjobban nyuzzák négy év óta — vagyis: a szabadkőmüves újságírók, a népbolondító szocialdemokrata vezérek egyrészt — másrészt a szövetet, szappant, kalapot, cipőt, szóval minden iparcikket és kereskedelmi árut hétről-hétre. sőt napról-napra — nem egyszer a régi árak jól-rosszul végzett levakarása s az újak helyébeirása mellett drágító gyárak, kereskedők, malmok s főleg az ezek mögött meghuzódó s busás osztalékon vigyorogva osztozkodó tőke emberei *tulajdonképen tejtestvérek. Szigma.*

A főispán a 8-dik hadikölcsönért.

A megyei hivatalos lap legutóbbi számában gróf Károlyi József főispán felhivta Székesfehérvár város, valamint Fejérvármegye közigazgatásának minden illetékes tényezőjét, nemkülönben felkérte valamenynyi polgári hatóság és hivatal vezetőit, hogy m. kir. Honvédelmi Ministerium Hadsegélyző Hivatalának ellenőrzése alatt álló Magyar Országos Biztosító Intézet rt. Fejérmegyei Központja által — a közel jövőben kibocsátásra kerülő VII. hadikölcsön alkalmából — megindítandó hadikölcsönbiztositási akció sikerét minden rendelkezésükre álló módon előmozditani sziveskedjenek.

Postatakarékpénztár a háborban.

A póstatakarékpénztárnak már békeidőben is az volt a rendeltetése, hogy az átutalási rendszer népszerüsitésével a készpénzfizetési forgalmat csökkentse. E rendeltetés jelentősége a tultengő háborus bankjegyforgalom mellett még nagyobbra nőtt, ami e közhasznu intézmény fejlődésének valósággal megkapó lendületet adott. A háboru előtti és a legujabb forgalmi adatok egybevetéséből ez az erőteljes fejlődés imponálóan tükröződik vissza.

A chekkfüzletág összforgalma 1913-ban 10 milliárd volt, az 1916—17 üzletévben 32 milliárd ez üzletág betétje 1913-ban 115 millió 1916—17-ben 518 millió. A clearingforgalom 1913 ban nem egészen 4 milliárdot tett ki, 1916—17-ben 16 milliárd került átutalásra. Ugyancsak a chekkforgalomban nyert lebonyolitást az óriás méretü katonai pénzkezelés is. Magában az ellátási díjak és családi illetmények utalványozása több millió tételt jelent évente. De itt összpontosul egyuttal az egész hadsereg pénzkezelése és a háboru céljára átvett lovak és járművek után kiszolgáltatott kárpótlások utalványozása is. Valamint a háboru alatt létesült a tábori póstakarékpénztár, mely a hadrakelt katonák takarékbetétjeit elhelyezte és befizetéseiket valamely chekk számlára elfogadta.

Az amerikai kivándorlottak pénzküldeményeit is a postatakarékpénztár közvetitte s az az összeg még 1915 ben is meghaladta a 100 milliót. Azután már csak szikratáviró utján küldhettek pénzt, de a hadüzenet azután ezt is elrekesztette. A hadikölcsönökben a postatakarékpénztár szintén tevékeny részt vett: közel félmillió tételben mintegy 564 millió korona jegyzést mutatott ki.

Takarékbetéti üzletének a fejlődése hasonlóképen figyelemre méltó. Az összforgalom 1913-ben 156 millió volt, 1916-17-ban már 227 millió; betétállادék 1913. végén 112 1916-17 végén már 287 millió volt. Külön kiemelendő ebből az a körülmény, hogy a betétek 70 százaléka husz koronán alulli betétekből áll, Az összes betétállomány 1913. végén 227, 1916 17 végén 805 millió volt, most pedig már az egy milliárdot is meghaladja.

Amidőn ezek az adatok elénk tárják ennek a közhasznu intézményünknek a várakozásokat messze tulhaladó térfoglalását, egyuttal örvendetes távlatot nyitnak arra a további fejlődésre is, melynek a postatakarékpénztár a békével uj erőre kapó gazdasági fellendülésben eléje néz.

Városi közgyülés.

Hétfőn délután a közgyülésen a főispánunk elnökölt. A költségvetést tárgyalták, melyet egészében és részleteseiben elfogadtak. A polgármester a március havi jelentését tette meg, majd pedig válaszolt dr. Hollyman a közélelmezésre vonatkozó interpelláció jára. Bejelentette, hogy dr Pethes László közélelmezési megbizott a közélelmezési bizottság működését felülvizsgálta és legteljesebb elismerését fejezte ki.

Gróf Károlyi József főispán bejelentette, hogy dr. Pethes László közélelmezési kormánybiztos bizalmát fejezte ki a közellátási bizottság és dr. Kerekes Lajos h. polgármester a közélelmezési bizottság vezetője iránt. Főispán tudatta, hogy a közélelmezési miniszertől ő kérte a vizsgálatot mivel tudomására jutott hogy a közélelmezési bizottság sertéseket engedély nélkül hizlaltatott. — Dr. Pethes megállapitotta, hogy történhettek praktikus szempontból formai hibák, de semmi szabálytalanság nem történt. Ezután a főispán dr. Kerekes Lajos főjegyzőnek a legteljesebb elismerését és háláját fejezte ki kiváló munkásságáért és ugy a helyi sajtóban mint a közgyülési teremben ért sok kritika és támadásért szolgáljon ezen elismerés elégtételül. E viszgálat azt igazolta, hogy a város közélelmezését egy embernek vezetni fizikai lehetetlenség, és hogy a főjegyző ez emberfeletti munkát három éven át vezette, pártkülömbség nélkül, ezért neki csak hála és elismerés járhat. Ez a vizsgálat eredménye szolgáljon neki minden jövőbeli támadással szemben is elégtételül mert megcáfolhatatlan tény, hogy munkáját a város közönségének javára végezte. Kéri a közélelmezési bizottságot és annak előadóját, hogy továbbra is teljesitsék köteleségüket.

Főispánunk még a földmives iskola létesitése tárgyában tájékoztatta a közgyülést.

HIREK.

— **Pénzügyigazgatóság köréből.** Németh Lajos móri adóhivatali tiszt a székesfehérvári pénzügyigazgatóság melié rendelt számvevőséghez számellenőrré neveztetett ki.

— **A közélelmezsi bizottság** ülést tartott kedden délelőtt 11 órakor Kovács Á. Sándor elnöklete alatt. Tárgyalták a cukorelosztás ügyét. Azután az elnök előterjesztést tett a dohányjegyrendszer behozatalára. Jelenti, hogy más tárgyalt ez ügyben a Pénzügyigazgatósággal és a legbiztatóbb ígé.

Május elseje a kórház falai között.

1917.

Féltizenkettő lehetett, mikor kocsink megállt a szt. György kórház kapuja előtt, hol a portás felesége segitett s útbaigazitott a felvételi irodába. Belépve a helyiségbe nem találtunk senkit. Egy ideig várakozva végre bejött a hivatalnok, ki a felvételt eszközölte. Jó ideig tartott, mire minden adatot bejegyzett s jelezte, hogy most már készen van.

Innen a portába mentünk telefonice megtudni, melyik emeletre menjek, hogy beteg lábammal ne járjam hiába a lépcsőt. A főorvos utasitására azt a választ kaptam: sebészeti osztály 58. szám. Még háború előtről jól ismerem a szobákat, mert hetenkint 3—4-szer bejártam majd két éven keresztül, s a betegek között járva, sokszor vigasztaló szavammal biztató reményt csepegtettem a csüggedő betegek szivébe

Ugyanis mindenkor nagy érdeklődéssel viseltettem a sebészet iránt, s az a gondolat vezetett: talán némiképen én is segédkezet nyujthatok embertársaimnak gyógyulásukban. Végeztem a betegápolói kurzust, nem gondoltam akkor, hogy azt a tudást és tapasztalatokat, miket itt szereztem, rövid idő alatt a háborúban értékesitheteim; még kevésbbé sejtve, mikor a műtőben Röntgennél és gypszelésnél assistáltam, hogy valamikor én is mint beteg kerüljek ide.

Jó édesanyámmal — aki elkisért — az emeletre érve a főorvos fogadott, s mindjárt mintegy megerősitett meleg szavaival: legyek nyugodt, jól fogom magamat érezni s meggyógyulok . . . Leendő szobámba lépve, kiválasztottam helyemet, de amint körültekintettem s elgondolva hol vagyok, valami kimondhatatlan keserűség fogta el szivemet; erősen kellett uralkodom magamon, hogy a sirás, mely torkomat fojtogatta, ki ne törjön belőlem, gondolva: ha ezt jó édesanyám látja, hallja, úgy nehézszivvel tud tolem megválni s féltő aggodalommal távozik. Éber anyai szeme azonban észrevette a bennem dúló lelki harcot, de mielőtt vigasztalásra nyitotta volna föl ajkát — mint mentő angyalok egy perc alatt hedves nővér meghallva, hogy itt vagyok jött be, az én kedves, régi, jó ismerőseim, s ők megérezvén hivatásuk magasztos célját, édesanya meleg szeretetével átkaroltak, megcsókoltak s biztató mosolylyal ajkukon, igyekeztek megvigasztalni. Csak egy pillanat s érezve a felém sugárzó szeretet melegét, boldog mosoly, mondhatni gyermekes jókedv szállt szivembe . . . Elüztek minden szomorú gondolatot. Biztattak, milyen sokat bent lesznek majd nálam, s van egy igen kedves, nagymüveltségü pesti úrinő a szobában, kivel kellemesen elszórakozhatom. Mikor jó édesanyám látta, hogy jókedélyem visszatért, elbucsuzott tőlem, kérve a jó nővéreket, ne hagyjanak el. Kikisértem s a felső lépcsőről mig szemeim láthatták, Istenhozzádot intettem utána.

Visszatérve szobámba lepihentem mert éreztem, hogy sok volt a mozgás és izgalomból. Három óra lehetett mikor az emlitett beteget felhozták hordágyon a kertből. Mindjárt megismerkedve, kölcsönösen elpanaszoltuk betegségünket; eközben bejött a szobanővér, aki kijelentette, hogy most átmegy a kápolnába, ahol még dolga van, mert ma este lesz az első májusi áitatosság. Megigértem át megyek, s örömmel énekelek ha szivesen veszik; ki tudja holnap mehetek e még? Ebben megegyezve elkezdtünk beszélgetni, s azon veszem észre magamat, hogy hét óra, itt az idő, s fölkeltem, hogy elkészüljek.

Épen búcsúztam a betegtől azzal, hogy értük is fogok imádkozni, mikor belép Gyula — a műtős ápoló, szintén régi ismerős — s egészen indignálódva kérdezi: nagyságos asszony hova tetszik menni? Azt feleltem: litániára, mire ő megjegyzi: biz ez nagy könnyelműség tőlem, ha tudnám azt, hogy esetleg hetekre sőt hónapokra vethet vissza a gyógyulásban, a lépcsőn való le föl járás, úgy egy lépést sem tennék. Majd eljátszom én azt, amit most ott énekelnek, s itt is imádkozhatik. Természetesen gondolkodva megállfam, s belátva szavai igazságát. szépen ott maradtam s lepihentem. Mire Gyula oly szépen játszotta harmonikán: Szent vagy Uram szent vagy. Azt az érzést ami szivemet ebben a percben elfogta szavakba foglalni lehetetlen. Önkéntelenül egy mély sóhaj szakadt föl lelkemből. Istenem! kórházban betegen érni meg a szep májust! Éreztem, hogy szemeimben könny ragyog, mély áhitat lepett meg. Kértem Gyulát játssza el még egyszer, s én énekkel kisértem. Szivem mélyéből fakadt e hangos imádság, mintegy kiköynörögve a jó Szűz Anyától: legyen pártfogóm súlyos betegségemben, melyet mint honleány kötelességem teljesitése közben szereztem . . . Majd Gyula behozta a tárogatót, s azzal szórakoztatott bennünket, közben fülytyével a fülemüle csattogását utánozva. Később vacsoránkat elköltve. még jó ideig beszélgettünk, s bizony későre járt az idő, mi-

reteket kapta. Kerekes főjegyző nagy körültekintéssel szólt a tárgyhoz, ugy kivánja ezt a kérdést megoldani, hogy a város polgári közönségének előnyére váljék, de a trafikosok érdekeit se sértse. Külön szükebb bizottság fogja majd megtárgyalni a részletkérdéseket. A dohánytalan füstölők bizonyára azt kivánják, hogy ez a terv füstbe ne menjen. Trafikálja nak csak róla okosan. — Be fogják hozni a babjegyeket. Elhatározták, hogy Pünkösd ünnepére a város közönsége fejenkint fél kilogramm lisztre kap utalványt. A bizottság még a folyó ügyeket intézte el.

— **Értesités.** A május hó 5 én tartandó rendkivüli közgyülésen megejtendő igazgató, ügyész és 8 választmányi tag választása végett f. évi május 2 án csütörtökön d. u. 5 órakor a Vörösmarty kör helyiségében tartandó értekezletre a kör t. tagjait tisztelettel meghivom és szives megjelenésüket kérem, Vértessy József, igazgató.

— **Az orosz trónörököst cárrá kiáltották?** Az Aftonbladed Abóból érkezett távirata szerint ott az a hir terjedt el, hogy Nikolajevics Alexej volt trónörököst kikiáltották orosz cárrá. Alexandrovics Mihály nagyherceget, a volt cár testvérét pedig régenssé. Hágából jelentik, hogy a svájci sajtóban a trónörököst cárrá kiáltását hihetetlennek tartják. Még semmiféle megerősités nem érkezett.

— **A kereskedők** elhatározták, hogy május elsején *délután az üzleteiket zárva tartják.*

— **Az országgyülési képviselő választók** névjegyzékével elkészültek a városházán. Eszerint 1919. évben Székesfehérvárott a bel és palotavárosban 1345, a tóvárosban 1446, a vizivárosban 1157, a felső városi. és II. kerületében pedig 860, vagyis összesen 4808 az országgyülési képviselő választók száma.

— **Vigyázat! Mázolva!** Tegnap találkoztam egy barátommal.

A barátomnak felesége van és a felesége arról hires, hogy minden nap minimum egy fél kiló festéket szokott az arcára felkenni, de azért tagadja, hogy ő nem használ semmi szépitőszert.

A barátom elmesélte, hogy vele milyen furcsa eset történt, amibe csaknem belehalt. Szokás szerint csókolóztak a feleségével. Egyszer csak érzi a barátom, hogy nagyon rosszul van.

Orvost hivatnak, aki megállapitja, hogy mérgezési tünetek közt betegedett meg. Faggatóra veszi az asszonyt meg a férjet is, hogy mit ettek.

Csak vizes kávét, mondja az asszony.

Hát mit csináltak ezen kivül?

A barátom bevallja az igazat, hogy a gyönge kávét csókokkal pótolták.

Az orvos nézi az asszonyt és feltünik, hogy az arcán fehér foltok vannak.

Rögtön tisztában volt a helyzettel és megállapitja, hogy barátom a felesége arcáról lecsókolt festéktől mérgezési tünetek közt betegedett meg.

Tehát óvakodjunk a festékes arcoktól.

Dr. V. E.

— **A női haj veszedelme.** Németországban már a női hajat is rekvirálják. Egy kilónál többet könyörtelenül elkobozák. Most hát örülhet, akinek csitri haja van. Kétszéresen. Mert a „hosszu haj rövid ész" jeligét is elkerüli a rekvirálással együtt. Csillag Anna most nem aktuális — térdig érő hajreklamjával. Sem a hajat ütenitő poémák. A Loreley émelyitő refrénje — vagy az arany haju Erzsike regényhősnő, amely a 80 as évek fiatalságát egészen megbabonázta, most könyörtelenül megnyirbáltatnák. És Jókay „Egy asszonyi hajszál" megirásakor bezeg nem gondolta volna, hogy hatóság tegye rá a kezét — az asszonyok e palástjára! Sámsonok sincsenek, Absolon sem akad. Mert most minden számottevő férfi: katona nyirott koponyával. Csak az öregje huzza megmaradt gyér „fürteit" tar homlokára! Ugy hallani, kerékszijnak dolgozzák fel — bőr hiján a hajat. Minden poézist kiöl a kérlelhetetlen háboru! És a női szépség kilenc számottevő kelléke közül — egyiket — elkobozzák — könyörtelenül. (Ha majd akad pótlék)

— Burgonya vetőmagot kaphatnak a gazdák a város Pontyban levő raktárából.

— **Betörés.** Gotthardi József Széchenyi utca 46 sz. alatti lakos Örhalmon levő présházát ismeretlen tettes feltörte és onnét 80 liter bort ellopott. A rendőrség keresi a tettest.

— **Száz darab cserebogár 8 fillér.** Végre akad valami ebben a méregdrága keserves világban, ami olcsó. Igaz, hogy csak a cserebogár értéke szállott le. Mert nagy a kinálat és kevés a kereslet. Tetszik tudni: az idén cserebogár-járás van. Rengeteg mennyiségben lepik el a fákat. Sok kárt tesznek. A kártékonyság csökkentése végett a hatóság prémiumot tüzött ki a cserebókok fejére. A vérdij 100 darab cserebogár után 8 fillér. Tény, hogy a cserebókok valutája szánalmasan leromlott, mert pl. a tökmag darabja 2 fillér, de azért tisztelt közönség: tessék csak cserebogarászni. Száz darab 8 fillér! Biztos pénz! Az összefogdosott cserebogarakat korlátlan mennyiségben *beváltják az Olaj utcai iskolában.* Ott adnak 100 példány cserebókért 4 pengő krajcárt, 4 *vasat*, vagyis osztrák értékben 8 fillért. Ezért csak érdemes bogarászni. Félünk, hogy cserebogarászati láz üt ki a városban, ha a 4 krajcár vérdijnak hire terjed.

Eme körülményeket mérlegelve: azt bátorkodunk tanácsolni, hogy aki cserebogarászati sikereket arat, az a zsákmányt ne váltsa be négyért, hanem inkább forrázza le és adja a tyukoknak, mert igy gazdaságosabb. A régletünk négykrajcárosok idejében volt értelme, hogy 100 ért adtak 4-et, de a mai drágaságban 4 vas nem pénz. Ilyen az élet! Ha már mindenben steigerolnak, a cserebogarak értékét is emeljék fel, mert tényleg értékes baromfitáplálék. Régen volt, mikor a cserebóknak csak a költészetben volt becsülete. De az idő hogy eljár . . . „cserebogár, sárga cserebogár!" Most már a fehérvári cserebók is ugy születik, hogy a minimális ár 0·08 kor. a határa van stemplizve. „Cserebogár, sárga . . ."

— **Értesités.** Ertesitem a nagy érdemü közönséget, hogy Széchényi utca 26. szám alatt bognárműhelyt nyitottam.

Kiváló tisztelettel: **Vig Ferenc,**
bognármester.

Köhögés ellen kitünően bevált háziszer a Stórk-pasztilla Egy doboz ára 1·50 korona. Kapható: Szüts Róbert Károly király téri gyógyszertárában.

AZ „ADRIA" gőz mosoda 8 nap alatt tisztit csipkefüggönyt, ing, gallér és kézelőket; ugyszintén elvállal uri és női felsőruha tisztitást. Lakatos-u. 1. sz.

Nagyszerü ujitás; leány és gyermekfölvételek a legsikerültebben készülnek VIRÁG műtermében Rákóczi utca 5. szolid egységes [illegible]

dön az álom lezárta szememet. Reggel öt órakor ébredtem a szép tiszta hófehér szobában. A lány csendesen belépett szobánkba, s én kértem: nyissa föl az ablakot. A kórház folyosóján s szobámban néma csend, csak az alvók egyforma mély lélekzetvétele jelezte, hogy más is van ott. Kint a hajnal pirja derengett. A nyitott ablakon erős fenyő illat áradt be a kertből, s a kórház előtt elterülő Erzsébetligetből, melynek apró lakói olyan kedvesen üdvözölték a szép május megérkeztét. A fülemüle csattogott mintegy versenyezve többi csicsergő madár társaival, megmutatva, hogy ő kerül ki győztesként. egy-egy percre elhallgatva, hogy azután ismét újra kezdje gyönyörü énekét . . .

Úgy elhallgattam; gondolataim szárnyain kirepültem innen künt jártam a vadvirágos mezőt, harmatos pázsitot elfeledve, hogy kórházban fekszem betegen. Nem zavart meg álmodásomban jó ideig senki sem, mig egyszer csak fél hétkor a kedves Benjamin nővér derüs mosolygós arccal, kezében két szép virágcsokorral oda jön hozzám, s egyiket nekem, másikat a kedves szomszédnőmnek ajándékozta. Hogy milyen jól eső érzés volt, s milyen kedvesen lepett meg e gyengéd figyelem, azt csak az érti meg, ki már volt súlyos beteg. Az örömkönnyek végig gördültek arcomon s mig a kedves virágot nézegettem, ajkam hálás köszönetet rebegett, hogy itt a szenvedések otthonában e jó angyalok elfeledtetik a bajt. s a fájdalom és keserüség helyébe örömöt lopnak a szivékbe.

Ekkor már megélénkült az egész ház; jöttek mentek a járó betegek, majd reggelit hoztak. — Már rendben volt a szoba s vártuk az orvosi visitet. Mikor a főorvos hozzánk bejött, azt mondta: ma szép idő van, le kell menni a kertbe, vitessék le magukat hordágyon. Olyan örömmel vettük e kijelentését. A jó tizórait — két lágytojást — még ott lent elfogyasztva, csakugyan levittek.

Szinte csodálkozva tekintettem körül, mikor a kiválasztott szép helyre letettek, milyen változás történt tegnap óta. . . Mikor jöttem látszott a tavasz ébredése, csak rügy volt a fákon, s íme, egy meleg nap s éjszaka után új ruhába öltözött minden, mintegy varázsütésre egyszerre kipattant a rügy és lombos lett a kert. A meleg napsugár aranyos verőfényével körülcsókolta a természetet; még lehetett a pázsiton itt-ott látni rezgő harmat cseppet, melyben a szivárvány hét szine ragyogott, a mint a napsugár rajta játszadozott. Olyan csendes volt minden, még a falevél sem mozdult, felettünk azur kék ég mosolygott.

Üdvözöllek szép május! . . De nehezen vártuk jöttödet, hogy a hoszszú, kegyetlen hideg tél után hozz életet az alvó természetbe, és szivekbe. A te mosolyodra le-... ledhe virág nyilik s balzsamos illatár tölti be a mindenséget; de érezzük hogy szivünkben is új élet fakadt. Derüsebb a kedély, vigabban megy a munka. Szegény katonáink, kik a harctéren párás dohos lövészárokban töltötték át a telet, mit jelent nekik a kikelet?! . . .

Úgy tünt föl nekem mintha egy nagy ligetben lennék, ahova kirándulni szokott az ember. Körülöttünk élő mozgó kép. Itt egy csoport gyermek játszadozik gondtalanul, boldogan; amott egy csoport katona majd tovább ismét asszonyok ki sétált, ki hordágyon fekve, lejöttünk mind, hogy szivhassuk tele tüdővel az ozondús levegőt, s fürödhessünk az aranyos napsugárban, melyben annyi gyógyerő rejlik.

Társnőmmel kedélyesen elbeszélgetve olyan jól éreztem magamat. Látogatóm is jött a városból, majd a kedves nővér is lejött, s egyszer, amint körültekintek, egy ismerős kolléganő — vöröskeresztes — szintén ott állott, ő is mint beteg volt a kórház lakója. Gyorsan repült az idő. Mikor ebédre csengettek, megváltozott a kép, sietett ki-ki maga szobájába. Mi ketten lent maradtunk, s a kiszolgáló lány lehozta az ebédünket, mely jobbnál jobb s izesebb fogásokból állott. Ugyancsak jó étvágygyal fogyasztottam el a nem kadi porciót. Utána elpihentem. Szembe fekve a nappal, éreztem, mint égeti föl arcomat.

Délután újra megélénkült a kert, ekkor már a betegekből egész udvar vett körül. Itt voltam d. u. 4 óráig, akkor fölvitettem magamat, mire az orvosi visit lesz, ne hiányozzam. Fönt nem győztek csodálkozni, e pár óra alatt úgy fölégetett a nap, mintha legalább egy hónapot tengerparton töltöttem volna. Szinte fájt az égés.

Estefelé ismét be jött Gyula el szórakoztatni bennünket, s most felváltva tegnapi produkcióit, megtoldotta nagyszerü büvészmutatványokkal s igazán szép szavalatokkal olyan jó kedélyhangulaiban voltunk, vidám kacajjal ajkunkon, nem győzte a jó kedves nővér mondani: ezek a jó betegek. De hiszen miért is ne tett volna jó kedvünk?! a kedves nővér maga. mint a derüs napsugár úgy járt közöttünk, folyton mosoly és szerető gondoskodással tele odaadó figyelemmel. Szinte fájt ha távozott tőlünk.

Már tiz óra felé járt az idő. mikor szomszédnőmmel jó éjt kivánva egymásnak, elcsendesedett szobánk. Én még jó ideig ébren voltam, s gondolatban lelki szemeim előtt felidéztem az egész napot. melynek kedves emlékét szeretettel véstem szivembe, s melyre mindenkor évek multával is jólesó érzéssel fogok vissza gondolni.

Szücsné Moenich Jolán.

— Szeplő, májfolt pörsenés arctisztátlanság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrém" (ezelőtt Créme de Lakteine), mely párszori használat után az arcot bársonysimává és hófehérré teszi. Egy kis tégely 2 K. Nagytégely 4 K. A tégelyeket 20 fillérért visszaveszi. Kapható: Szűts Róbert gyógyszertárában.

Viszketegséget, sömört, rüht a leggyorsabban elmulasztja a dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett

SKABOFORM BARNA-ZSIR

Nincs szaga. Nem piszkit. Mindig eredeteti pecsétes dr. Flesch-féle kérjünk. Própatégely 2 30 K, nagy tégely 4 K, családi adag 11 K. Székesfehér és vidé e részére fóraktár **Fajezl Ányos Emil „Órangyal"** gyógyszertára, Székesfevérváron. Vételnél a „Skaboform" hédjegyre ügyeljünk.

Székesfehérvár szab. kir. város központi választmánya.

86|közp. vál. sz. 1918.

HIRDETMÉNY.

Az 1913. évi XIV. tcz. 57 §-ának rendelkezéséhez képest értesitjük a város közönségét, hogy a központi választmány az 1919. évi országgyűlési képviselő választók ideiglenes névjegyzékét összeállitotta.

Ezen névjegyzéket a hivatkozott törvény szakasz és a m. kir. Belügyminister 22338|II. a. 1918. F. M. számu rendelete értelmében 1918. évi május 16-tól bezárólag junius 14-ig dr. Csitáry G. Emil városi tb. főjegyző hivatalában a közszemlére kitesszük, ahol azt bárki megtekintheti és ellene 1918. évi május hó 16 tól bezárólag ugyane hónap 30 ik napjáig irásbeli felszólalást, május 30 ik napjától bezárólag junius 14 ik napjáig pedig szóbeli észrevételeket nyujthat be a közigazgatási iktató hivatalba.

A központi választmány a benyujtott felszólalások és észrevételek felett legkésőbb bezárólag 1918. évi julius hó 31 ik napjáig határoz, az erre vonatkozó határozatait pedig 1918 évi augusztus hó 1-ső napjától augusztus hó 15-ik napjáig bezárólag közszemlére teszi ki, illetőleg kézbesiti.

E határozatok ellen a kézbesitéstől számitott 15 nap alatt illetőleg 1918. évi augusztus hó 5-ik napjától ugyane hónap 20-ik napjáig intézhető panasz a közigazgatási birósághoz, mely panaszokat a központi választmány 1918. évi szeptember hó 1-ső napjáig a közigazgatási birósághoz felterjeszti.

Az akire nézve a panasz benyujtására engedett határidő 1918 évi augusztus hó 31-ike után jár le, legkésőbb 1918, október hó 15-ik napjáig élhet jogával, a hivatalból való törlés ideje pedig 1918. évi október hó 15.ik napjáig és az ez ellen intézhető panasz benyujtásának határideje 1918. november hó 15-ik napjáig terjed.

A közigazgatási biróság a panaszokat 1918. évi december hó 1-ső napjáig intézi el és a választmány a végleges névjegyzéket 1918. évi december 31. napjáig rendeltetési helyére juttatja.

Székesfehérvár, 1918 április 27.

Dr. Saára Gyula
polgármester.

A szőlősgazdák figyelmébe!

A p. ü. miniszter úr 17912|917 sz. a. kiadott engedély okirata kötelez bennünket arra, hogy a szövetkezetünk körzetéhez tartozó községek termelőinek törkölyét, borseprőjét átvegyük.

A 4.457 M. E. sz. miniszteri rendelet 1. §-a pedig kimondja úgy a nyers mint, a kifőzött törkély zár alá vételét. A rendelet 3. §-a a nyers törkély bejelentésére 1917 december 15-i határidőt fűzte ki, a kifőzött törkölyt pedig nekünk a kifőzés után azonnal fel kell ajánlanunk az Olajközpontnak.

Aki tehát annak idején törkölyét az olajközpontnak be nem jelentette, a kihágással járó büntetés alól csak abban az esetben menetesül, ha azt mielőbb kifőzeti. A rendelet 2. §-a szerint ugyanis *„a zár alá vett törkölyt pálinkafőzésen kivül más célra felhasználni, feletetni eldobni, vagy megsemmisiteni nem szabad"*

A 8. § szerint a rendelet §-ainak áthágói *„hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendők"* De ugyane §. 2. bekezdése kimondja azt is, hogy: „Ha megállapitható annak a nyereségnek az összege, melyet a tettes cselekménye által illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés *kétezer koronán felül* megállapitott nyereség *kétszeresével* felemelt összeg erejéig terjed. Ama készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágás megállapittatott, elkobzásnak van helye. *Az elkobzott készlet értékének négyötöde a feljelentőt, a többi része a költségek levonásával a hadirokkantak segélyapját illeti."*

Minthogy mindebből kitünik, hogy a pálinkafőzésen kivül a törkély bárminemű elhasználása sulyos büntetéssel jár; minthogy a borkészlet összeirása alapján könnyen megállapitható minden termelő törkölyének mennyisége; minthogy bennünket is felelősség terhel a kifőzött törkély beszolgáltatásának kötelezettsége révén: a saját érdekükben arra kérjük a termelőket, hogy törkölyüket mielőbb adják át Székesfehérvárott, Velencén és Polgárdin levő beváltó és kifőző — állomásunknak.

Ezt annál is inkább kérjük, mert a p. ü. miniszter úr, amikor április 21-én érkezett rendeletével az általányozási engedélyek további kiadását felfüggeszti, a körzetünkbeli összes községekre vonatkozólag elrendeli a törkély átadás körüli eljárás megvizsgálását, egyben már elve kimondja, hogy Székesfehérvár, Polgárdi és Velence termelői átalányozási engedélyt semmi esetre sem kaphatnak.

A szövetkezet tagjainak külön is figyelmükbe ajánljuk, hogy az alapszabályok 18 §-a értelmében *„kötelesek szeszfőzésre szánt termésüket kizárólag a szövetkezetnek* birság terhe mellett eladni" s ezt 26 §. értelmében *„a kijelölt helyiségbe befuvarozni."*

Egyuttal figyelmeztetjük a termelőket, hogy a törkölynek olyan helyre való elszállitása, ahol átalányozás mellett főznek — a miniszterium kijelentése szerint — sulyos, természetű, jövedéki kihágás.

A mikor tehát egyrészt mi készek vagyunk a törkély bármikor való átvételére, másrészt a zár alá vett törkély elpocsékolása nemcsak hogy anyagi kárt jelent, de sulyos büntetéssel is jár: akkor bizonyára a termelők is megértik, hogy az ok nélkül való halogatással önmaguk ellen cselekszenek.

Mozi.

Az Apolló igazgatósága közli:

A sötétség hercegnője cimen Mária Orska, a hirneves mozidiva főszereplésével egy négy felvonásos nagyhatásu drama kerül bemutatásra szerdán és csütörtökön az Apolló szinházban. A művészi filmalkotás a kinematografiai produkciok között az elsők sorában foglal helyet s minden érdeklődésre érdemes. Itt emlitjük meg, hogy legközelebb Ohnet hires szinműve, „A vasgyáros" kerül bemutatásra Berky Lili főszereplésével.

A szerkesztőség hivatalos órái hétköznapokon d. e. 8 tól 12 ig és d. u. 2 től 5 ig. Vasár- és ünnepnapokon szerkesztőségünkben nincs hivatalos óra. Szerkesztőség és kiadóhival: Szent István tér 1. Telefon 208. Lapunk egyes példányai a szerkesztőségben is kaphatók.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy tanulót és egy mindenesfiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István tér 1. sz.

Mindenesfiu felvételik, Knazovitzky divatáruházában.

Balaton déli oldalán egy villa 3 szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekkel, gyümölcsössel és fajszőllővel eladó. Leszler Imre ügynöksége Székesfehérvár.

Házat, telket, szőllőt, bármiféle üzletet eladni, vagy venni, bérbeadni, vagy bérbe venni akar, forduljon Leszler Imre ügynökségéhez Székesfehérvár.

Egy mindenes főző, állandó helyre keresteik, ugyanott uj férfiöltöny, női ruha eladó. Megbeszélés délelőtt 10—2 ig, Salétromutca 19a.

Méhészeti eszközök, kaptárak, két borovi fenyő kád, kerti padok, asztal, Öreghegyi kápolna mellett szombaton és vasárnap délután eladatnak. Cim a harangozónál.

Csorda utca 12. számu ház szabadkézből eladó.

Elveszett egy fehérszőrű magas sülső. A megtaláló jelentse a rendőrségen, hol illő jutalomban részesül.

Szép hajfonatok kaphatók, kifésült hajakból hajmunkát készit levágott és kifésült női hajat megvesz Koronaly hölgyfodrász Nádor u. 13.

Bejárónő felvetetik. Haltér 4.

Felsőkirálysor 13. szám alatt nagymennyiségű répa kicsinyben és nagyban eladó.

Turoszsákban 2½ oktályos jókarban levő szőlő eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Sokan keresték a Kempis Krisztus követése cimü könyvecskét: jelentjük, hogy a Soós-féle fordités kapható Horváth-Rónai papirkereskedésben, Kossuth u.

Vendéglő megnyitás.

Van szerencsém a nagyér demü közönség becses tudomására hozni, hogy Malom u. 6. szám alatt levő

vendéglőmet

május hó 1 én megnyitom, főtörekvésem a tisztelt vendégeimet minden tekintetben legpontosabban kielégiteni. — Friss ozsona dolgok naponta kaphatók.

Számos pártfogás kér

Tőke Ferenc,
vendéglős és hentes.

Uránia-szinház

Csütörtökön és pénteken, május hó 2 és 3-án:

Az élet királya

WILDE OSZKÁR regénye 5 felvonásban.

Remek kiegészitő pótműsor.

Előadások: 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

1 millió kor.

az esetleges főnyeremény az uj állami magy. kir.

II. osztálysorsjátéknak

50.000 nyeremény, egy jutalom összesen

13 millió 160.000 kor.

Minden második sorsjegy nyer.

Huzás május 17. és 18.

Válaszon e számokból:

98640	98679	70417	82459	80538
36522	36518	59340	53274	59044

Az első osztályu sorsjegyek árai:

egy nyolcad 1 K 15 f, negyed 3 K, fél 6 K, egész 12 K.

Sorsjegyeket utánvéttel vagy befizetési lappal vagy az összeg előzetes beküldése ellenében ajánl az:

Értékesitő és Kereskedelmi r.-t.

sorsjegy osztálya

Budapest, Dorottya utca 6.

(Leszámitotóbank).

Megrendeléshez levelezőlap elegendő. — Szétküldés a táborba is. —

Apolló-szinház.

Szerdán és csütörtökön, május hó 1-és 2-án:

„Mária Orska"-film!

A sötétség hercegnője.

Dráma 4 felvonásban.

Főszereplő: **MÁRIA ORSKA.**

Pompás kiegészitő műsor.

Előadások: 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár.